

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na Pana pismo z 9 października 2020 r. w sprawie wniosków obywateli dotyczących ingerencji w wolność sumienia i wyznania dewizy „Bóg, Honor, Ojczyzna” umieszczonej na stronie personalizacyjnej paszportu, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Dewiza „Bóg, Honor, Ojczyzna” to hasło głęboko zakorzenione w polskiej tradycji narodowej, u podstaw której leżą wartości chrześcijańskie. Ma ono swoją genezę w poprzedzających je dewizach, które towarzyszyły Wojsku Polskiemu przez setki lat naszej historii. Po raz pierwszy w znanej współcześnie formule umieszczono ją na sztandarach oddziałów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 listopada 1943 r. Towarzyszyła ona zarówno Polakom stawiającym opór niemieckiemu okupantowi, jak i następnie bohaterom polskiego podziemia antykomunistycznego. W późniejszym okresie miała ona ogromne znaczenie dla wielu osób zjednoczonych w ruchu „Solidarność”. Co więcej, dewiza ta na gruncie dziedzin naukowych łączona jest z konstytucyjnym obowiązkiem wierności Ojczyźnie i stanowi idealistyczne ujęcie oddania Państwu Polskiemu.

W tym kontekście pragnę wyrazić zdumienie tezami postawionymi w Pańskim wystąpieniu. Podważanie zasadności umieszczenia w polskim paszporcie tak ważnej dla naszej historii dewizy przez osobę pełniącą szacowny urząd Rzecznika Praw Obywatelskich jest dla mnie niezrozumiałe. Należy podkreślić, że wzór paszportu jest wspólny dla wszystkich obywateli, zaś symbolika w nim zawarta nie stanowi o identyfikacji danej osoby z określonymi przekonaniem czy wierzeniami, a jedynie z przynależnością państwową związaną z posiadaniem obywatelstwem.

Warto przy tym zauważyć, że dewiza używana w paszporcie jest elementem nowoczesnego i unikatowego zabezpieczenia SAFE I. Dlatego też usunięcie tego zabezpieczenia z polskich paszportów stanowiłoby poważne naruszenie bezpieczeństwa dokumentów tożsamości.

W związku z powyższym, podtrzymuję stanowisko Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zawarte w odpowiedziach z dnia 3 czerwca 2019 r. oraz 20 sierpnia 2019 r.

Jednocześnie odnosząc się do zadanych pytań informuję, że w 2018 r. do MSWiA w przedmiotowej sprawie wpłynęło jedenaście wystąpień osób fizycznych, w 2019 r. – cztery tego typu wystąpienia oraz jedna skarga osoby fizycznej (odpowiedź MSWiA w tej sprawie została zaskarżona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który odrzucił skargę). W 2020 r. wpłynęło jedno wystąpienie osoby fizycznej, a w 2021 r.¹ – siedem takich wystąpień.

Z poważaniem

z up. Paweł Szefernaker

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

¹ Według stanu na 16 grudnia 2021 r.